

Azonban Felső-Hessenben és Starkenburgban ezideig nem voltak közjegyzők, hanem a községi bíróságok (Ortsgerichte), élükön a polgármesterrel, kezelték az adásvételek elkönyvelését, az ingatlanok árverezését és egyéb közjegyzői teendőket. Ez a tevékenység jelentékeny illetékeket hoz be és a kormány és nevezett bizottság kebelében meg vannak győződve, hogy a közjegyzőség elleni agitáció inkább pecuniár jellegű és hogy nincs annak egyéb alapos oka, mint a helyibíróság tagjainak azon félelme, hogy az eddigi jövedelmeiket elvesztik. A bíróságok (Amtsgerichte) azonban sokat mondhatnának némely községi bíróság (Ortsgerichte) képtelenségéről, mikor valamely némileg bonyolódottabb átíratás fordul elő. Joggal jelentette ki tehát a kormány, hogy a községi bíróságokat (Ortsgerichte) működési körükben épen a közönség érdekében korlátozni kell. Az országos követek nagy része bizonyára pártjára kél a veszélyeztetett helyi bíróságok érdekeinek és illetékessége körének korlátozása ellen harcolni fog, hanem biznak abban, hogy a tárgyi momentum győzni fog.

Eddig tart a közlemény; ugylátszik, hogy a hesseni nagyhercegségben is a közjegyzőség ellenzőinek argumentumai sem tárgyilagosaak

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. *Szópek* Gábor nagyvárad kir. közjegyzői helyetttest Derecskére, dr. *Fárnek* László csáktornyai kir. közjegyzői helyetttest Mátészalkára és *Trak* Géza debreczeni kir. közjegyzői jelöltet Técsőre kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Lestyán* Adorján székelyhidi közjegyzőt Debreczenbe helyezte át.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Kérelem a kamarák elnökeihez. — Nyugdíjintézet III. — A kir. közjegyzők és az 1897. XXXIII. törvénycikk. — Birói megbízások. — Szerződés után várandó örökség eladása iránt. — Illetékügyek. — Hirdetés.

Kérelem a kamarák elnökeihez.

Bátor vagyok felkérni a kamarák elnökeit, legyenek szivesek velem minél hamarabb közölni a következő adatokat:

1. Hány közjegyző vonult a magánéletbe?
2. Hány közjegyző halt meg, és pedig körülbelül milyen korokban?
3. Hánynak maradt özvegye és kiskorú gyermekei?
4. Hány halt meg oly utódok nélkül, kiknek ellátási igényök lett volna?
5. Hány helyettes és hány jelölt van a kamara területén?

Nyugdíj-intézet.

III.

A mult cikkben ajánlott módon megszerzendő 7950 mondjuk 8000 frt. évi járulék, ha mindenkorra biztosítva lesz, véleményem szerint elég lenne arra, hogy a tartalékalapot biztosítsa, de sem nem méltányos, sem nem ildomos, hogy akkor, a mikor még is legelső sorban a közjegyzők magán-érdekének előmozdításáról van szó, maguk a közjegyzők ne mutassanak fel semmi olyat a mi saját erejükből kerül ki a cél támogatására.

Véleményem szerint már akkor, a mikor folyamodnánk az ajánlott bélyeg elárusítói engedély megadásáért, már hivatkoznunk

kell egy oly tényre, saját tényünkre, a mely a kitüzött czél érdekében saját megadóztatásunk megtörténtét igazolná.

Ha a közjegyzők felének 12 frt tagsági díja elég volt arra, hogy az egylet egyéb kiadásainak fedezésén felül 12 év alatt 20.000 frt. tőkét gyűjthessen össze, akkor úgy gondolom, hogy ha minden közjegyző évenként a nyugdíj-alapra 20 frtot fizetne, akkor ez az említett 8000 frttal együtt bőven elég volna oly tartalék-alap létre hozására, a mely a nyugdíj-intézetet minden esély ellen biztosítsa.

Hanem természetesen ez a hozzájárulás is csak úgy vehető számításba, ha annak állandósága és folytonossága biztosítva van.

Nézetem szerint erre is van mód és pedig a törvény keretén belül.

Az 1880. LI. t. cz. 10. § a így szól:

„A kamara kiadásai fedezésére a hozzá tartozó *közjegyzőkre* és közjegyzői jelöltekre *beiratási díjakat*, és a közjegyzőkre évi illetményeket vet ki.“

alább:

„Az évi illetmény megfizetésével késedelmes közjegyző ellen a kamara *végrehajtást rendelhet el.*“

és végül

„A kamarának végrehajtást rendelő határozata ellen az illető közjegyző előterjesztéssel élhet, a mely felett a *kamara végérvényesen határoz.*“

Ezekre a törvény szabványokra alapítom én azon nézetemet, hogy a nyugdíj-intézet a törvény keretén belül is támogatást nyerhet és jövedelmének állandósága és folytonossága biztosítható.

Ezen czél elérésére nem kell egyéb, minthogy mindegyik kamara a nyugdíj alapra évi állandó segílyt, hozzájárulást szavazzon meg, vagy más szóval évenkénti jövedelme alakjában fizetendő alapítványt tegyen.

Mihelyt ez az alapítvány befejezett tény, a fizetendő összeg a kamarának már oly évi szükségletét fogja képezni, a melyről gondoskodni kötelezve és jogositva van.

A kamarák tehát oly alapítványokat tennének, a mely évi járulékokban lenne fizetendő és az évi járulék összege tenné 20-szorosát tagjai számának és így bevinné a tagsági díjakban azt az összeget, a mit a nyugdíjintézeteknek kellene fizetnie. Minthogy pedig a tagsági díjak behajtása végrehajtás útján is esz-

közölhető, minthogy a kamarának a végrehajtást elrendelő végzése ellen beadott előterjesztés felett végérvényesen határozni a kamara illetékes, világos, hogy a járulék fizetése folytonosságának és biztonságának biztosítéka a kamara kezében van.

Ha tehát 265 közjegyzőtől 20 frt. évi befizetést veszünk számításba, az tenne 5030 frtot, a mit hozzáadva a fennemlített 8000 frthoz, lenne 13.000 frt. évi jövedelem már az első lépéssel biztosítva, vagy is minthogy 10 évnél hamarabb nyugdíj igény nem nyilhatna meg, lenne az első évben, a mikor a nyugdíj igénybe vehető lenne, legalább 140.000 frt. tőke és 13.000 frt. évi járulék rendelkezésre, a nélkül, hogy a közjegyzők valamely megterheltetést éreztek volna. Tehát lenne rendelkezés alatt 13.000 frt. évi járulék és a 140.000 frt 4%-a azaz 5600 frt. tehát összesen 18.600 frt. Vagy is már az első tíz év lefolyta után, tehát az első évben már lehetne 18 közjegyzőnek 1000 frt. nyugdíjt fizetni. Minthogy azonban 10 évi szolgálat után senki sem tarthatna 1000 frt. nyugdíjra igényt, hanem ha az egész nyugdíjt 1500 frtra számítjuk, akkor 30 évi szolgálatot véve alapul, legfeljebb $\frac{1}{3}$ nyugdíjra, az az 500 frtra. Már 36 közjegyzőnek volna a nyugdíja biztosítva csak magával a tartalék-tőke kamatjával és a járulékkal.

Azonban minthogy 265 közjegyző közül 10 év mulva nagyon kevés lesz azok száma, a kik a nyugdíjt igénybe fogják venni, a 18.600 frt. évi jövedelem legnagyobb része bizonyára új tőke képzésre lesz fordítható.

A nyugdíj-alap képzése és gyarapítására van még egy harmadik eszköz is kezeink között, a melyet a mostani törvény keretén belül lehetne és kellene alkalmazni.

Ugyanis a törvény megengedi a kamaráknak, hogy a közjegyzőktől beiratási díjakat szedhessenek. Ha tehát a kamarák elhatároznák, hogy például 100 frt. beiratási díjat vesznek és azt a nyugdíj alap javára rendelik, 265 közjegyzőtől 100 frt. maga 26.500 frtot fogna representálni. Természetesen erre nem lehet számítani, hogy a régi közjegyzők fizetni fogják, de az ujak kötelezhetők lennének a fizetésre, és a különbség csak az lenne, hogy a 26.500 frt. nem egyszerre, hanem rendre gyűlhetne össze.

Épen így lehetne beiratási, czimen bizonyos meghatározott összeget szedni a jelöltektől is, a mely fizetési kötelezettség előre szedve lévén, a jelöltek nem panaszkodhatnak méltánytalanságról

mert ezért ez nem volna egyéb mint a jogokkal egybekötött kötelezettség. De különben is a jelöltnek épen ugy igénye lehet és kellene hogy legyen nyugdíjra, mint akármely közjegyzőnek, és teljesen indokolt és jogos a velök szemben kifejezett ezen megadóztatási kívánalom.

A jelölteknek a nyugdíj-jogosultság megadása kettős szempontból jogosult és kívánatos. Ugyanis az első magyar közjegyzői intézmény érdeke, a mely azt kívánja, hogy minél több egyén képeztesse ki a közjegyzői pályára — természetesen a szükséglet határai között — vagy is hogy eszköz készítsék arra, hogy elhárítsák az a nehézség, a mit a jelenleg uralkodó és oly nyomasztó helyettes, hiányban mutatkozik. Én ugyanis azt hiszem, hogy ha a pálya választók látják, hogy a közjegyzői pályán is a nyugdíjra kilátás van, akkor könnyebben határozzák magukat arra, hogy erre a pályára is többen lépjenek, és a nyugdíjra kilátás némileg ellensúlyozni fogja azt a hátrányt, a mi a közjegyzői jelöltet ma annyira elkedvetleníti, t. i. az a hátrány, hogy a jelöltnek oly sokáig kell kinevezésre várnia. A második szempont pedig a nyugdíj-intézet érdeke, a mi abban áll, hogy a jelöltek befogadásával a nyugdíj-intézet segélyösszege megkétszereződik, és így ereje is sokasodása arányában meg fog növekedni.

És most mielőtt a megkezdett cikksorozatot folytatnám, azzal a kérelemmel fordulok *mindegyik* kartársamhoz, legyenek szivesek hozzám intézendő pár sorban értesíteni rózeteik felől. Mert óhajtarám tudni, hogy szavaim viszhangra találnak-e, és hogy ha nem, akkor ok nélkül ne terheljem és ne untassam ezzel olvasóinkat.

S. R.

A kir. közjegyzők és az 1897. XXXIII. t.-cikk.

Irta Dr. Gidofalvy István kolozsvári kir. közjegyző.

Fenti czim alatt a második számban egy elkésett fecske látott napvilágot.

A kolozsvári királyi közjegyzői kamara 1896. szeptember hó 19-én tartott rendes közgyűlésén felvett jegyzőkönyvét az összes kamarákkal, több kartárssal, így a jelenlegi szerkesztővel és a volt szerkesztővel is közölte, mert azon közgyűlésen igen sok, a királyi közjegyzői intézmény vitális érdekeit szolgáló eszme lett felvetve

és megvitatva és a társ kamarák felkérve, hogy azokat támogassák és hasonló értelemben irjanak fel.

Mint mindig, és ezt sajnosan kell konstatálnunk,* az indítványozó kolozsvári királyi közjegyzői kamara magára maradt és szava kiáltó szó lett a pusztában.

Akkori indítványunk szószerint a következő volt:

A közjegyzői kar sohasem huzódott az állampolgári kötelesség teljesítésétől. Éppen azért, hogy a közjegyző, mint királyi közjegyző a reá ruházott hatáskörben a közhitelességű teendőket mindig és minden körülmények között lekiismeretesen és a jogkeresők igényeinek megfelelőleg teljesíthesse, szükséges, hogy figyelme kiterjedjen azon törvényhozási intézkedésekre, melyek ennek esetleg akadályául szolgálhatnak.

A magyar királyi igazságügyi miniszteriumnak 1867 május 17-én kelt 307 elnöki számú rendelete a sajtóvétségek fölött ítélendő esküdtzsékek felállításáról szól, melynek 7. és 8. §§-ai a következők:

7 §.

Képesítve vannak pedig mindazok, kik:

- a) életkoruknak 24-ik évét már elérték, s a 60-ik évet még tul nem haladták, ha évenkinti 200 frt. tiszta jövedelemmel bírnak
- b) azok, kik habár életkoruk 24-ik évét nem töltötték volna is be, s évi 200 frt. tiszta jövedelemmel nem bírnának is, de hites ügyvédek, mérnökök, bölcsészeti, törvény vagy orvosi tudományok tudorai, okleveles sebészek, magyar tudományos társasági tagok, nyilvános, rendes vagy segédtanítók.

8 §.

Ellenben esküdtzséki képességgel nem bírnak: egyházi személyek szolgálatban levő és nyugalmazott katonák, bírák és közvádlók; továbbá szolgák és napszámosok s általában azok, kik irni s olvasni nem tudnak, némák, vakok és siketek, nagy nehéz hallásnak végre fenyték alatt levő egyének.

Ezek, de különösen a 8-ik §. egy olyan terhet ró a királyi közjegyzőkre, mely hivatásukkal homlok egyenest ellenkezik. Hogy tegyen az eljáró királyi közjegyző a hozzá forduló ügyfeleknek kelő időben eleget, ha egy-egy esküdtzséki tárgyatás miatt sokszor napokon át irodájától távol kell maradnia.

Eddig is nehezen volt összeegyeztethető ezen rendelet a közjegyzői állással, de éppen az ügyfelek jól felfogott érdekében majd elviselhetlet terheken ró az intézményre, ha a bűnvádi perrendtartásról szóló új törvényjavaslat törvényerőre emelkedik. Akkor azon királyi közjegyzők, a kik törvényszéki székhelyekre vannak kinevezve, idejük jobb részét majd az esküdszéki tárgyalásokon fogják tölteni. A hagyatéki tárgyalások a maguk nem fogják vezethetni; időkkel nem fognak szabadon rendelkezhetni, és ha sokszor hagyatéki ügyek rendezése céljából messzi vidékről kellő időben ügyfeleket idéznek irodájokba, vagy a helyszínére, a tárgyalás megghiusul, mert a közjegyzőnek mint esküdtnak kell állampolgári kötelességeit teljesíteni, mert ha nem teszi ezt, azért megbüntetik, és így fog szenvedni a közjegyzőintézmény tulterhelt volta miatt a nagy közönség, és a kiért és kiknek javára az egész intézmény fel lett állítva.

Nem önzés sugallja ezen indítványomat, de ha el akarjuk érni azt, hogy a telekkönyvek rendezése körül a királyi közjegyzők teljes munkabírással közreműködjenek, hogy ha az ügyfelek a közhitelességü helyhez a királyi közjegyzőkhöz jönnek, ott azt meg is találják, és közhitelességgel azt, a mit ott intézni akarnak azonnal elintézhessék, meg a hivatkozott rendelet 8-ik §-a kibővitendő azzal, hogy az esküdszéki képességgel nem bírók közé a bírák és közvádlók után a királyi közjegyzők is felvétessenek. Kérem a tekintetes királyi közjegyzői kamarát, méltóztassék indítványomat elfogadni, és annak értelmében felírni, esetleg a jegyzőkönyv kapcsán a Nagyméltóságú Igazságügyminiszteriumhoz kérelmezni, hogy a sajtóügyi eljárásról szóló rendelet 8. §-át a közérdek szempontjából fentiek értelmében, módosítani legyen kegyes.

Együttal kérem, hogy azt a társkamarákkal is közölje és megkeresse a magyarországi királyi közjegyzők közlönyét, hogy a mai gyűlésünk jegyzőkönyvébe foglaltakat teljertartalmulag közzé tegye, hogy a kartársak arról tudomást szerezve arra megjegyzéseiket megtehessek és hozzájárulhassanak.

Ezt az indítványt a kamara egy hangulag elfogadta, az összes érdekeltekkel közölte, de se a Nagyméltóságú igazságügyminiszterium, se a társkamarak nem fogadták el, s így mint a legtöbb üdvös indítvány, ez is kiáltó szó maradt a pusztában.

Birói megbízások.

„mert csak akkor léssen a közjegyző függése a bíróságtól elviselhető, ha a közjegyző megbízatása nem a bíró jóindulatától függ.“

(A kir. közjegyzők országos egyletének emlékirata.)

Nem különös világot vetnek-e azon helyzetre, a melyben a kir. közjegyzők a bíróságokkal szemben vannak, az emlékiratnak idéztem sorai?

Soha életemben felfogni nem tudtam, hogy miért van az, hogy némely bíró nem nézi a közjegyzőt annak, a mi, t. i. oly hiteles személynek, a kiből mind ő, mind a közönség teljesen megbízhatik és a bíró különösen oly segédjének, a ki hivatva van az ő számtalan munkájából átvenni, sokat átvenni, mind azt, a mi nem valósággal bírói funkció. És soha sem értettem, hogy a bíró miért nem használja fel a törvény azon intézkedéseit, a melyeknek alapján a közjegyző segédkezesét igénybe veheti, hanem ellenkezőleg, még a mikor a törvény egyenesen rendeli, hogy valamely teendő a közjegyzőre bizandó, a bíró még azt sem teszi meg, úgy látszik kedvesebb neki a végrehajtó, mint a kir. közjegyző.

Hogy ha a törvény a kir. közjegyző rovására bármily erőszakkal magyarázható, akkor így lesz az magyarázva és ha a törvény csak azt mondja, hogy a kir. közjegyző megbízható, akkor mérget lehet venni reá, hogy a kir. közjegyző soha sem lesz megbízható.

Ismerek egy törvényszéket, a mely soha sem biz meg közjegyzőt csődtömeg leltározásával, pedig az 1886. VII. törvény-czikk 35. §. így szól:

„Csődtömeg leltározása, ha az az ügy fontossága miatt a királyi végrehajtóra nem bizható, szintén közjegyzőre bizható és a bíróság ezen intézkedéstől csak az esetben térhet el, ha azon járásbírósnak székhelyén, melynek területén a csődtömeget képező vagyon fekszik, közjegyző alkalmazva nincs.“

Tehát ezen egyetlen szó, hogy a törvény azt mondja, hogy fontosabb esetekben a közjegyző megbízható, oka annak, hogy e törvényszék egyetlenegy csőd leltározását sem bizza a kir. közjegyzőre. Már pedig én azt hiszem, hogy ez a szó bizható nem egyéb nyomda hibánál, mert különben nincs értelme annak az intézkedésnek, hogy „a bíróság ezen intézkedéstől csak az esetben térhet el, ha azon járásbírósnak székhelyén, melynek terü-

letén a csődtömeget képező vagyon fekszik, közjegyző alkalmazva nincsen.”

Ugyanis, hogy ha a közjegyző csak *megbízható* és nem *megbízandó*, akkor miféle „intézkedéstől nem térhet el a bíróság?” mert ha csak megbízhatóságról lenne szó, akkor nincs értelme megtiltani a bíróságnak azt, hogy ezen intézkedéstől nem térhet el, mert maga az a megbízható szó csak feljogosítást, de nem lekötöttséget jelent, mihelyt pedig valakinek tetszésére van hagyva, hogy valamit tegyen vagy ne tegyen, akkor ezen tetszés megtartását imperative meghagyni annak, a kinek a tetszés tetszésére van bízva, teljesen értelem nélküli határozás lenne, a mit törvényről vagy törvényben felhozni nem lehet.

Megerősít engem véleményemben az 1881 : VII. törvényczikk 112. és 144. §§., melyek így szólanak :

„A bíróság a tömeg zár alá vételét a csődnyitási végzés meghozatala után a csődbiztos, illetőleg kir. közjegyző vagy más birói kiküldött által azonnal fogatosítja.”

A 114. §-ban pedig ez áll :

„A csődbiztos tartozik a tömeg leltározását, a tömeggondnok és lehetőleg a közadós közbenjöttével mielőbb fogatosítani, vagy azt kir. közjegyző vagy más birói kiküldött által fogatosíttatni.”

Mindkét törvényszakaszban a kir. közjegyző említettik a más birói kiküldött előtt, tehát világos, hogy első sorban a kir. közjegyző van hivatva a leltározásra és csak ha olyat megbízni nem lehet, az 1886 : VII. törvényczikk 35. §. szerint csak ha a járásbíróság székhelyén kir. közjegyző alkalmazva nincs, akkor lehet más birói kiküldöttet alkalmazni.

Tehát törvény szerint a *rendes* a kir. közjegyző, a *kivétel* a más birói kiküldött.

Vajjon, ha a törvényszék kérdőre vonatnék, mivel tudná indokolni ezt az eljárást, hogy a *kivételt rendessé* tette és a *rendes* még *kivételképpen* sem alkalmazza.

Azonban nemcsak a törvényszék eljárása hagy kívánni valót maga után, a kir. járásbíróságok, mint hagyatéki bíróságok sem járnak el a megbízások kiosztásánál úgy a hogy eljárniok kellene.

Pedig a bíróságok törvény által kötve vannak a megbízások kiosztásánál mindenik közjegyzőre való tekintettel és pedig *egyenlő* tekintettel eljárni.

No hát ez a törvény is irott malaszt. Az 1886 : VII. törvényczikk 30. §-ban ez áll :

„Azon bíróság vagy gyámhatóság vezetője, a melynek területén több közjegyző van, felügyelni tartozik, hogy azok ily megbízásokban a hagyatékoknak *értéke szerint* lehetőleg egyenlő irányban részesíttessenek.”

Az 1894 : XVI. törvényczikk 51. §. szintén így szól :

„A hagyatékok tárgyalásának vezetésével kir. közjegyző bizandó meg. A bíróság, ha területén több közjegyző van, ügyelni tartozik, hogy azok ilyen megbízásokban egyenlő arányban részesüljenek.”

A bíróságok — nem mondom kivétel nélkül — a törvénynek ezt a rendelkezését nem respektálják és a megbízások kiosztásával teljesen önkényüleg járnak el, hogy miért teszik azt, erre szintén nem tudok válaszolni. Egy bíróságnál tett kérdésekre azt a választ nyertem, hogy számszerűleg egyenlően osztatnak ki a hagyatékok. Ez annál rosszabb, mert így kaphatja az egyik mind a meddő munkát — mert hát ez esetben van ilyen is — t. i. kaphatja mind az ingyenes hagyatékokat, a másik, a kedvelt, kaphatja a jól jövedelmező megbízásokat.

Pedig hát nem boszorkányság, hogy az egyenlőség a *lehetőség* határai között fenntartassék, egyszerűen a megbízásokról vezetett könyvben vezessen a bíróság egy rovatot a folyósított működésükről és akkor mindig tájékozva lesz és mindig egyensúlyban tarthatja a megbízásokat.

Vagy miért nem tartják meg a közjegyzői törvény életbe lépte alkalmával még nagyságos dr. Pauler igazságügyminister által 1874. december 17-én 4163. I. M. E. szám alatt e tárgyban kiadott rendeletét, hisz az oly világos és a helyzetnek annyira megfelelő, hogy még azt a kívánalmat is teljesíteni, mely szerint a „közjegyző megbízása ne a bíró jóindulatától függjön” ugyanis, e rendelet azt mondja, „hol több közjegyző működik, a birói megbízások kiosztásánál a közjegyzők közt sorrendet tartanak a bíróságok aképpen, hogy az *egy heti időtartam* alatt hozott teendőket a kinevezés sorrendje szerint *első közjegyzőnek* — a *következő héten* érkezettek a *másodiknak* és így tovább osztják ki.”

Igaz, hogy megtörténhetik az ezen eljárás mellett is, hogy a megbízások nem lesznek egyenlőek, de mert szabályosak, mert

nem önkénytől függők lesznek, panaszra okot nem szolgáltatnának, a panasz legfőlegb a sorsot érhetné, mely egyikre kedvezőtlenebb lenne, mint másokra.

A fennebbiekből világos, hogy a bíróságok eljárása nem törvényes és nem szabályszerű, tehát arra kell törekedni, hogy e szabálytalan helyzet megszüntettség, minthogy az lehetséges csak a törvény és ministeri rendelet pontos betartása által. Hogy az megtörténjék, erre van mód t. i. felhívni a helyzet szabálytalan voltára az igazságügyi kormány figyelmét. Ez pedig kétféleképpen történhetik: vagy tegyen minden közjegyző, ki magát sértve érzi, felterjesztést, vagy pedig a kamara választmánya. Minthogy pedig, ha az egyes közjegyző teszen felterjesztést, akkor a panasz odiuma reá hárul és az egyes panasz még is gyengébb, mint az összesé s e mellett hatása is kisebb: nincs más cél-szerűbb mód, mint hogy a kamarák választmányai tegyék meg a felterjesztést, ez joguk, de a közjegyzőkkel szemben kötelességük is.

S. R.

Szerződés után várandó örökség eladása iránt.

Királyi közjegyző nem működhetne közre oly szerződés létrehozásánál, melyben jövődő örökség elidegenítése céloztatik az örökös által még az örökhagyó életében.

Tételes jogunk teljes hiánya akadályai ugyan annak, hogy a közjegyző a szerződések szerkesztésénél fennálló jogszabályt figyelembe vegyen, és hogy szoroson a paragrafusok szerint és azok alapján dolgozzék, de épp ez a hiány nem akadályozza a közjegyzőt abban, hogy miről precízebb munkát végezzen a lehetőség határain belül.

A civilizált ember jogi szükségletei ugyanazok az egész világon, és ok nélkül beszélünk mi a magyar jogunkról és annak specialitásáról, mert a mint e frázis határát átlépjük, igazán nem találunk egyebet, mint azt a specialitást, hogy a magyar magánjog nem létezik.

Nem mondom, hogy nem jogosult a magyar bíróságra az a bámulat-kifejezés, hogy miként képes oly hosszú időn keresztül hiteles törvény teljes hiányában az igazságot szolgálni.

De mindjárt kénytelen vagyok hozzátenni, hogy ez csak azért lehet, mert hát a magyar bíróságok is törvény szerint

ítélnek, csak hogy ítéleteikben mellőzik a hivatkozást arra a törvényre, a melyre ítéleteiket alapítják. És kénytelen vagyok hozzátenni azt is, hogy ez a bámulat-kifejezés rendszerint csak addig jogosult, és csak addig tart, a míg a bíróságok ítéletei igazán törvényszerűek, azaz valamely nyugoti törvényen alapulnak, mihelyt azzal ellenkeznek, a bámulat kifejezése helyett azonnal a megütkezés kifejezése olvasható az arcokon.

A mi a bíró a pörös eljárásban ugyanaz a kir. közjegyző a perenkívüli eljárásban, azaz gyámola, intimussa, segítsége a közönségnek és pedig a közönség azon részének, a ki az igazait védi, az igazait keresi. A különbség a kettő között az, hogy a bíró segíti az elvesztett, a megsértett igazság megkeresésében a felet, kir. közjegyző hivatva van pedig olykép segédkezni a félnek, hogy az előlegesen megvédve legyen igazsága elvesztésének ellenében.

A közjegyző tehát szép feladatát híven csak úgy teljesítheti, ha aggodva kerüli mindazon dolgokat, a melyek szerződésben foglalva legalább is megütkezést keltenek.

Jelen esetben, a mikor arról van szó, hogy egy jövődő örökség a várományos által még az örökhagyó életében elidegenítették, ha Ausztriában vagy más valamely nyugoti államban volnánk, akkor a kir. közjegyzőnek könnyű dolga lenne, mert az 1 szt. ált. polgári t. k. 879. §. 4-ik pontja szerint

„Érvénytelen az a szerződés, a melylyel valamely örökség vagy hagyomány, mely valakitől váratik, még annak életében elidegenítettik.“

Németországban az új általános polgári törvénykönyv, mely 1900 január 1-én életbe lép 310-ik cikkelyében ezt mondja:

„Semmis az oly szerződés, melyben egyik fél kötelezi magát jövődő vagyonának egy részét másra átruházni, vagy azt valamely haszonélvezettel megterhelni.“

Alább a 312. §-ban pedig ezek állanak:

„Semmis a még életben bíró harmadik hagyatéka felett kötött szerződés.“

A „Code Napoleon“, 1130. §. így szól;

„A jövődöbeli dolgok lehetnek a kötelezettség tárgya. A meg nem nyílt örökségről azonban nem lehet lemondani, sem nem egyezkedhetni az ily örökség iránt, még annak beleegyezésével sem, a kinek öröksége fenn forog“.

Mindezekkel a tételes törvényekkel szemben a Zlinszky Imre „Magyar Magán Jog“ harmadik kiadása 433-ik és ötödik kiadás 459-ik lapján szóról-szóra ezek olvashatók:

„Midőn a szerződés tartalma harmadik személyek dolgaira vagy jogaira irányul, elvül szolgál, hogy ily szerződések érvényesen köthetők ugyan, azonban e harmadik személy joga nem érintetik.“

A 4-ik jegyzetben pedig ez áll:

„A külföldi törvények e részben általában kivételt tesznek a még élő egyén reménylhető örökségre nézve kötött szerződést illetőleg s az ily szerződést érvénytelennek mondják ki. Hazai jogunk ily szabályt nem ismer s e részben joggyakorlatunk sem állított fel semmi korlátolást, hanem az ily szerződéseket bíróság előtt is érvényesíthetőknek tekinti.“

Már most azt kérdelem én, hogy annyi jogesetre, a melyekre hazai jogunk jogszabályt nem ismer, a bíróság miért ítél úgy, mint a hogy a nyugoti codexek §§-ai határoznak és ebben az esetben, a mikor valami minden codexben tiltva van, bíróságaink előtt ezen ott tiltott cselekmények miért legyenek érvényesíthetők?

A szabadság, az egyenlőség eszméinek egész a végletekig menő védelmezői gondolkozhatnak úgy, hogy mindenkinek korlátlan szerződés köthetési joga lévén, ebben őt a bíróságok tiltó ítéleteikkel nem korlátozhatják. Igen, de a szabadság és egyenlőség a gyakorlati életben soha sem voltak és soha sem lesznek egymás mellett megvalósíthatók éppen azért, mert az emberek sem erejük, sem vagyoni, sem észbeli tehetségeik, sem körülményeik, életmódjuk tekintetében nem egyenlők. A nem egyenlők közötti teljes korlátlan szabadság pedig éppen a szabadság elnyomását eredményezi. Azaz az erős, az életre való elnyomja mindig a gyengét, az élhetlent. A törvény tiltó intézkedései mindig a gyengét védelmezik az erőssel szemben és éppen mikor a szabadságot korlátozni látszanak, a szabadságot szolgálják, azaz igyekeznek kiegyenlíteni a különbségeket, a mennyiben a gyenge a törvény erejével együtt szembeállhat az erősebbel, vagyis lehetőleg egyenlőként állhat az erősebb mellett.

A szabadság, az egyenlőség követelményei tehát nem magyarázzák, hogy miért legyenek az említett, nyugaton tiltott cselekmények nálunk a bíróság előtt érvényesíthetők.

A közérdek szintén nem indokolja az ily szerződések érvé-

nyes voltát, mert a közre nézve teljesen mindegy, hogy valamely vagyon kinek a kezei között *van* vagy kinek a kezei között *fog lenni*.

Feltett kérdésekre nem találok feleletet, melyek a „miért“-re elfogadható választ tudnának adni, szóval, én a Zlinszky által említett bírósági gyakorlatot megmagyarázni nem tudom,

de a cikk bevezető mondatát, szóval e cikk alaptételét indokolni tudom és pedig eltekintve attól az argumentumtól, a mely az idézett Codexek tiltó határozványaiban foglaltatik, azt állítom,

hogy az ily szerződés *erkölcstelen*, mert élő ember halálára és vagyonára aspirál,

hogy az ily szerződés esetleg a legnagyobb *igazságtalanságot* foglalja magában, mert egy tapasztalatlan, lehet hogy tévesen informált várományost csekély pillanatra nyújtott előnyért megfoszt jogos örökségétől,

hogy az ily szerződés törvényileg is *tiltva van*, mert hát rendesen nagyobb uzsora kamatot ad a vásárlónak, mint a milyent esetleg a legszemérmertlenebb uzsorás kikötni valaha merészelhetne.

Mindezeknél fogva tehát állítom, hogy ily szerződés létrejötténél a közjegyző nem működhetik közre és pedig azért, mert az ily szerződés *erkölcstelen, igazságtalan és törvény által tiltva van*.

A napokban láttam egy közjegyzői okiratba foglalt ilyen szerződést, melyben eladatott 500 forintért egy várható örökség az örökhatározó halála előtt hat hónappal és ezen örökségnek a hagyatéki iratok között lévő leltár szerint 15,000 frt becsértéke van.

S. R.

Illetékügyek.

Nyomoruság. Nem mondok semmi nagy és új dolgot, a mikor azt állítom, hogy az ügyvédek és kir. közjegyzőknek egyik legnagyobb nyomoruságuk a bélyeg leletezés. Ez, hogy ne mondjak nagyot, nem említem a Damokles kardját, hanem legalább is oly állapot, mint mikor az ember vasárnap délben a Kerepesi- és Kossuth-Lajos-utcák között át akar menni, t. i. nem tud eléggé vigyázni, hogy vagy egy villanyos, vagy egy kocsis, vagy lovasrendőr, vagy legalább a gyalogosok le ne gázolják vagy legalább is meg ne lökdössék. És nem azért nehéz a leletezőktől véde-

kezni, mert az ember nem tudja talán a bélyegtörvény csinját-binját, mert hát az sem boszorkányság, hanem azért, mert nem tudják a leletezők a bélyegtörvényt és azért, mert a birság kirovó közegek mindig a leletezőnek adnak igazat és a megleletezett individium mindig a szenvedő alany vagy anyag, a mely az üteket kapja és a melyeket elszenvedni kénytelen, mert ez ellen ez idő szerint nincs orvosság.

Mert hát például, mit tegyen az ember, ha kap, mondjuk, egy 6 frt 50 kros leletet, mely teljesen helytelen. Fellebbezni? ha nyer, kifizeti a fellebbezés költségeit? Még nem tudok esetet arra, hogy akár a leletező, akár a birságotó terhére rótták volna azt. A fellebbezés költségei tehát minden esetben a megleletezett egyént terhelik. No már most ha a leletezett ügyvéd vagy közjegyző, akkor még mondható, hogy az illető elvesztette idejét és fáradságát, de tényleg pénzt nem adott ki. Hanem másként áll a dolog, ha az ügyvéd vagy közjegyző a fele érdekében csinálja a fellebbezést, mert akkor a fél ha nyert is, a fellebbezés annyiba kerül, hogy a nyereség alig fogja fedezni a kiadásait.

Hát ha nem nyer az első fórumon, — mert ez a rendes állapot — akkor vigye feljebb? hogy nyereség esetében legyen kettős költség, azaz kettős veszteség?

Elmondok két esetet a mi legközelebb velem történt meg.

Egy okmány alapján két telekkönyvi hatóságnál kellett zálogjog bekebelezést kérni. Készítettem két önálló bekebelezési kérelmet, mind a kettőre feltettem külön az 1 frt 50 kros bélyeget. A főjelzalog tkvi hatóságától a beadványban azt kértem csak, hogy a bekebelezés eszközzése után tegye át az eredeti — a bekebelezés alapját kérő — okmányt a mellék jelzalog tkvi hatóságához. És pedig így kellett eljárni és nem másképp, mert a rangsorozati előbbség a mellékjelzalogra vonatkozólag csak így volt biztosítható. A főjelzalog tkvi hatóságát pedig értesíteni kellett a mellékjelzalog tkvi hatósága felől, a mint ezt a tkvi rendtartás 111. §. rendel. Ismétlem, mind két kérelmet teljesen önálló volt és a főjelzalog tkvi hatóságához intézett beadvány semmi a mellékjelzalogra vonatkozó kérelmet nem foglalt magában.

Az illetéki díjjegyzék 13. tétele 15. pontja 1. jegyzete szerint: „Ha egy beadványban több telekkönyvi hivatalnál eszközendő bejegyzések kérelmezettek, úgy a fennebbi illeték (az 1 frt

50 kr) a beadvány első ívétől annyi-szor fizetendő, a mennyi hivatalnál a bejegyzését kérték.“

Azt mondhatják, hogy miért idézem ezt az idéztem tételt, hisz azt mindenki tudja. Ezt elhiszem, de azért én jövőre nézve még sem tudom, hogy mit csináljak hasonló esetben, mert a főjelzalog tkvi hatóságánál a beadványt megleletezték éppen az illetékes pénzügyigazgatóság fellebbezésre (a fellebbezést nem én csináltam, tartalmát nem ismerem, mert a fél közvetlenül fellebbezett) fenntartotta a kirótt birságot és csak kegyesen annyit concedált, hogy a másik tkvi hatósághoz beadott kéresem levő 1 frt 50 kr. bélyegből a 36 kron felüli többletet vissza lehet kérni.

Igen, de ha az ottani pénzügyigazgatóság jobban tudja a törvényt mint az első, akkor az nem fogja visszaadni a többletet, mert az önálló beadvány lévén, arra 1 frt 50 kr bélyeg jár.

Már most én mit csináljak jövőben. Az egyik pénzügyigazgatóság egyféleképp tudja vagy nem tudja a törvényt, a másik másféleképp, azaz tudja a törvényt, ha az elsőnél reá teszem az 1 frt 50 kr bélyeget kétszer, a másodiknál pedig csak 36 kr bélyeget, akkor igazságosan megbirságot a második, ha törvény-szerint járok el, akkor oda vesz a másodiknál bélyegben lerótt 1 frt 50 kr és azonkívül fizetek még birsággal együtt 6 frt 50 krt. Már most mit tegyek? azt hiszem, hogy még is valamivel olcsóbban jövök ki, ha nem törvényesen járok el és megreszkírozom azt, hogy a második beadványra csak 36 kr bélyeget tegyek, mert ekkor csak 1 frt 14 kr hiányért leleteznek meg. Pedig hát 36 kr bélyeg a 13. t. 15. pontja negyedik bekezdése szerint csak akkor jár, ha „valamely már benyújtott és a megfelelő bélyeggel ellátott folyamodvány kiegészítéseül beadott pótkérvény adatik be.“

Ezzel is megjártam éppen a napokban, egy tulajdonjog előjegyzést igazoló kérelmet tettem postára, tehát egy oly pótkérvényt, a melyre 36 kr bélyeget kellett tenni, egy új irnokom csomagolta be és elfeledett bélyeget tenni, már el ment, mikor észrevettem és megnyugodtam a leletben. Igen, de mikor a lelet megjött, nem 6 frt 50 krt fizetése lett-e követelve? Megfizettem. Nem fellebbeztem. Minek?

Hanem hát ez mégis keserves, mert ha sok beadványa

lenne az embernek, akkor sokra megy a 6 frt 50 kr, 36 kr. helyett, de szerencse, hogy kevés van, mert így még csak el lehet birni.

Emlékszem egy pénzügyminiszterre, nagy férfiú vala, ki mellét verte, hogy ő minden pénzügyi közeget ránczba szed és így és úgy megtanítja, hogy a közönséggel törvényesen járjanak el. Az a nagy férfiú rég megbukott, de azért hallott e valaki arról, hogy az alaptalan megbírságolás esetében a megsértett fél elégtételben részesült volna? Hallott-e valaki olyat, hogy a fellebbezés költségeiben az illető pénzügyi tisztviselő elmarasztaltatott volna? Már pedig ez a legkevesebb, a mit az állam tehet és kell, hogy tegyen az adózó polgárokkal szemben. Ha megbünteti súlyos bírsággal azt a felet, a ki nem teszen bélyeget, legalább is méltányos, hogy ne okozzon oknélküli bajt és költséget annak, a ki bélyegkötelezettségét leróta. Azaz térítse meg minden egyes esetben a hibás közzeggel a megállapított költségeket, vonja azt le az illető tisztviselőtől annak a kezén levő fizetéséből és megvagyok győződve, hogy az a pénzügyminiszter, a ki ezt keresztül viszi, nagyobb érdemet szerez és több hálát fog kapni, mint a mennyi becsmérést kaptak összes elődei. Annyira undorító a mostani állapot.

Azt mondhatná az illető pénzügyi közeg, hogy a leletező a hibás, hogy neki, ha magát a leletezett iratot nem látja, nincs módja helyes ítéletet alkotni a tényállás felől és hogy csak a lelet iv adatai lehetnek reá nézve irányadó. Hát ebben az ellenvetésben sok igaz lehet, ha nem is minden. De hát ezen is lehet segíteni. Én ugyan is úgy segítek ezen a dolgon, hogy minden lelet felvétele alkalmával a lelet ivhez csatolom a megletezett irat hiteles másolatát. Ezt kellene minden leletező kötelességévé tenni.

S. R.

Hirdetés.

A német és szláv nyelvekben jártas

közjegyzői helyettes,

valamint egy több évi gyakorlattal bíró, főkép a hagyatéki ügyekben is gyakorlati képességgel rendelkező

közjegyzői segédet

keresek, a kiket azonnal alkalmazni óhajtok.

Magyar Gyula

munkácsi kir. közjegyző.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: A közjegyző a német birodalmi polgári törvénykönyvben. — Egy érdekes cikk. — A kir. közjegyzők és az okiratok fordítása. — Hézag a végrendelezési törvényben. — Az ausztriai közjegyző egyesület. — Kinevezések. — Szerkesztői üzenet.

A közjegyző a német birodalmi polgári törvénykönyvben.

Most, mikor ugylátszik, hogy nálunk is komolyan foglalkoznak a polgári magánjogi codex szerkesztésével, minthogy lehetetlennek tartom, hogy az 1900 január 1-én életbelépő német birodalmi polgári törvénykönyvnek domináló befolyása ne legyen a nálunk ezután megalkotandó magánjogi codexre, nem gondoltam haszontalan munkát végezni akkor, a mikor a német codexből kikerestem azokat a §§-kat, a melyekben a törvény a közjegyző közbejöttét kívánja vagy engedi meg.

A német törvény nem tagadja meg a bíróságok közreműködését a nem peres eljárásnál, de sőt majd mindenütt, a hol közjegyzői közbejövételt rendel, megengedi azt, hogy ugyanazon teendőköt a bíróság is teljesítse.*) És ennyiben a reform nem jelent előhaladást közjegyzői szempontból. De egyéb tekintetben nagy reform az a törvénykezés és a közjegyzők szempontjából, mert az okmányok nagy számánál a hitelesítési kényszert rendeli el.

Ugylátszik, hogy a nagy Németországban meggyőződtek már úgy a jogászok, mint a nagy közönség arról, hogy a jogbizton-

*) Ezt az intézkedést némileg enyhíti az életbeléptető törvény 141. szakasza, a mely fenhagyja az egyes országok törvényhozásának azt a jogot, hogy elhatározassák, miszerint akár csak bíróságok, akár csak közjegyzők legyenek illetékesek.